

TAGALOG BALLOT LABELS AND TITLES AND SUMMARIES

**SUBJECT TO COURT
ORDERED CHANGES**

LABEL NG BALOTA

PINAHIHINTULUTAN ANG MGA BONO PARA SA MGA PROGRAMA SA PAGIGING ABOT-KAYA NG PABAHAY. BATAS NG LEHISLATURA. Pinahihintulutan ang \$11.25 bilyon sa mga bono sa pangkalahatang obligasyon ng estado para sa mga programa sa pagiging abot-kaya ng pabahay, kasama ang inuupahang pabahay para sa maraming pamilya, mga sangla as pabahay para sa mga beterano, sumusuportang pabahay, preserbasyon ng umiiral na abot-kayang pabahay, at tulong sa paunang bayad. **Epekto sa Pananalapi:** Mas mataas na gastos ng estado na \$500 milyon hanggang \$600 milyon bawat taon para sa humigit-kumulang 25 taon para mabayaran ang bono sa pabahay. **Mga Tagasuporta:** US Vets; CA Federation of Teachers; Self-Help for the Elderly; Habitat for Humanity CA; CA Alliance of Child & Family Services **Mga Katunggali:** Walang naisumite

PAMAGAT AT BUOD NG BALOTA

PINAHIHINTULUTAN ANG MGA BONO PARA SA MGA PROGRAMA SA PAGIGING ABOT-KAYA NG PABAHAY. BATAS NG LEHISLATURA.

- Pinahihintulutan ang \$11.25 bilyon sa mga bono sa pangkalahatang obligasyon ng estado para sa mga programa sa pagiging abot-kaya ng pabahay, kasama ang para sa mga beterano sa California, at para pondohan ang mga proyekto sa pagpapaunlad ng pabahay na naghahanap ng mga pederal na kredito sa buwis.
- Naglalaan ng mga pondo:
 - \$5.1 bilyon para buuin at isaayos muli ang inuupahang pabahay para sa maraming pamilya;
 - \$2.1 bilyon para kunin, isaayos muli, o ipreserba ang mga yunit ng abot-kayang pabahay, at para magbigay ng sumusuportang pabahay para sa mga nakakaranas ng kawalan ng tirahan;
 - \$1.25 bilyon para sa mga sangla sa pabahay na pinopondohan ng estado para sa mga beterano sa California;
 - \$1.1 bilyon para sa tulong sa pagmamay-ari ng bahay at paunang bayad;
 - \$1 bilyon para sa pabahay sa manggagawa sa bukid, tribo, at estudyante;
 - \$500 milyon para sa imprastraktura ng pabahay; at
 - \$200 milyon para suportahan ang mga lokal na programa sa pabahay.

Buod ng Tantiya ng Lehislatibong Manunuri sa Netong Epekto sa Pananalapi ng Estado at Lokal na Pamahalaan:

- Mas mataas na gastos ng estado na \$500 milyon hanggang \$600 milyon taon-taon sa loob ng humigit-kumulang 25 taon upang mabayaran ang bono sa pabahay.

Tantiya ng Gastos sa Bono ng Estado

Awtorisadong bagong paghiram	\$11.25 bilyon
Taunang gastos para bayaran ang bono	\$500 milyon hanggang \$600 milyon ^a
Inaasahang panahon ng pagbabayad	25 taon
Pinagmulan ng pagbabayad	Pangkalahatang kita sa buwis
^a Kasama sa Proposisyon 1 ang \$1.25 bilyon para sa programa sa pabahay ng mga beterano. Hindi magresulta ang paghiram na ito sa tinatayang gastos ng estado.	

LABEL NG BALOTA

PINAPATAAS ANG PONDONG NAKALAAAN NG ESTADO PARA SA PANAHON NG PANGANGAILANGAN. KONSTITUSYONAL NA AMYENDA NG LEHISLATURA.

Pinapataas ng California ang Pondong Nakalaan para sa Panahon ng Pangangailangan, na inaprubahan ng mga botante noong 2014, para magbigay ng pagpopondo para sa edukasyon, pangangalagang pangkalusugan, pampublikong kaligtasan, at iba pang mahalagang serbisyo sa panahon ng paghina ng ekonomiya. **Epekto sa Pananalapi:** Magiging mas mataas ang mga reserba sa badyet ng estado. **Mga Tagasuporta:** CA Professional Firefighters; LA Chamber of Commerce; Gavin Newsom; Xavier Becerra; Assemblymember Jesse Gabriel **Mga Katunggali:** Walang naisumite

PAMAGAT AT BUOD NG BALOTA

PINAPATAAS ANG PONDONG NAKALAANI NG ESTADO PARA SA PANAHON NG PANGANGAILANGAN. KONSTITUSYONAL NA AMYENDA NG LEHISLATURA.

- Pinapataas ng California ang Pondong Nakalaan para sa Panahon ng Pangangailangan, na inaprubahan ng mga botante noong 2014, para magbigay ng pagpopondo para sa edukasyon, pangangalagang pangkalusugan, pampublikong kaligtasan, at iba pang mahalagang serbisyo sa panahon ng paghina ng ekonomiya.
- Dinodoble ang limitasyon ng reserba sa badyet mula 10% at ginagawang 20% ng mga kita sa Pangkalahatang Pondo, na nangangailangan ng mga ipon hanggang sa maging katumbas ng balanse ng Pondo ang 20% ng Pangkalahatang Pondo.
- Nangangailangan ng mga karagdagang ipon sa mga taon na mataas ang mga kita sa buwis.
- Tinataasan ang mga reserba sa badyet na mayroon para sa edukasyon, mga utang ng estado, at mga obligasyon sa pensyon.

Buod ng Tantiya ng Lehislatibong Manunuri sa Netong Epekto sa Pananalapi ng Estado at Lokal na Pamahalaan:

- Magiging mas mataas ang mga reserba sa badyet ng estado.

LABEL NG BALOTA

NAGBIBIGAY NG PERMANENTENG PAGPOPONDO PARA SA MGA PAARALAN AT PANGANGALAGANG PANGKALUSUGAN SA PAMAMAGITAN NG PAGPAPALAWIG NG KASALUKUYANG BUWIS SA MGA MATAAS ANG KITA. KONSTITUSYONAL NA AMYENDA SA INISYATIBA. Gumagawa ng mga permanenteng antas ng buwis na inaprubahan ng botante para sa mga indibidwal na kumikita ng higit sa \$371,000 (taon-taong isinasaayos para sa implasyon). Naglalaan ng mga kita sa buwis para sa pampublikong edukasyon. **Epekto sa Pananalapi:** Nagpapanatili ng \$5 bilyon hanggang \$15 bilyon ng taunang kita mula sa buwis sa kita ng estado sa pamamagitan ng paggawang permanente ng pansamantalang pagtaas ng buwis sa mga mataas ang kita sa halip na hayaan itong mawalan ng bisa sa 2031. **Mga Tagasuporta:** California Teachers Association; CA School Nurses Organization; California State PTA; Planned Parenthood Affiliates of CA **Mga Katunggali:** California Taxpayers Association; Family Business Association of California; California Hispanic Chambers of Commerce

PAMAGAT AT BUOD NG BALOTA

**NAGBIBIGAY NG PERMANENTENG PAGPOPONDO PARA SA MGA PAARALAN
AT PANGANGALAGANG PANGKALUSUGAN SA PAMAMAGITAN NG
PAGPAPALAWIG NG KASALUKUYANG BUWIS SA MGA MATAAS ANG KITA.
KONSTITUSYONAL NA AMYENDA SA INISYATIBA.**

- Ginagawang permanente ang mga kasalukuyang antas ng buwis na inaprubahan ng mga botante noong 2012 para sa mga taga-California na mataas ang kita, na kasalukuyang nakatakdang mawalan ng bisa sa 2031.
- Nalalapat ang mga antas sa kita na higit sa humigit-kumulang \$371,000 para sa mga indibidwal na naghahain, \$742,000 para sa mga magkasamang naghahain, at \$505,000 para sa mga puno ng sambahayan (mga antas sa 2025; taon-taong isinasaayos para sa implasyon).
- Naglalaan ng mga kita sa buwis na 89% sa mga K-12 na paaralan, 11% sa mga kolehiyo ng komunidad.
- Pinapayagan ang mga lupon ng lokal na paaralan na pagpasyahan kung paano ginagastos ang mga kita; hindi pinapayagan ang paggamit para sa mga pang-administratibong gastusin.
- Pinapataas ang mga kita sa Pangkalahatang Pondo na mayroon para sa pangangalagang pangkalusugan, mga reserba sa badyet, at iba pang programa.

Buod ng Tantiya ng Lehislatibong Manunuri sa Netong Epekto sa Pananalapi ng Estado at Lokal na Pamahalaan:

- Nagpapanatili ng \$5 bilyon hanggang \$15 bilyon ng taunang kita mula sa buwis sa kita ng estado sa pamamagitan ng paggawang permanente ng pansamantalang pagtaas ng buwis sa mga mataas ang kita sa halip na hayaan itong mawalan ng bisa sa 2031.

LABEL NG BALOTA

**PINAPAWALANG-BISA ANG PAGBABAWAL LABAN SA PAMPUBLIKONG
PAGPOPONDO NG MGA KAMPANYA SA HALALAN. BATAS SA LEHISLATURA.**

Pinapawalang-bisa ang pagbabawal sa mga pang-estado at lokal na pamahalaan na nag-aalok ng pampublikong pagpopondo ng mga kampanya sa halalan ng kandidato. Ang mga pampublikong programa sa pagpopondo ay hindi maaaring gamitin ang mga pondong nakalaan para sa edukasyon, transportasyon, o pampublikong kaligtasan. **Epekto sa Pananalapi:** Mga patuloy na gastos sa estado na ilang daang libong dolyar bawat taon upang sagutin ng Komisyon sa mga Patas na Kasanayan sa Pulitika ang mga tanong mula sa mga pang-estado at lokal na pamahalaan tungkol sa mga pampublikong programa sa pagpopondo ng kampanya. **Mga Tagasuporta:** League of Women Voters of CA; California Nurses Association; Mental Health Advocacy; Social Security Works; Consumer Watchdog **Mga Katunggali:** California Taxpayers Assn; Howard Jarvis Taxpayers Assn; Family Business Assn of California; United Latinos Action

PAMAGAT AT BUOD NG BALOTA

PINAPAWALANG-BISA ANG PAGBABAWAL LABAN SA PAMPUBLIKONG PAGPOPONDO NG MGA KAMPANYA SA HALALAN. BATAS SA LEHISLATURA.

- Pinagbabawalan ng kasalukuyang batas ang mga pang-estado at lokal na pamahalaan na gamitin ang mga pampublikong pagpopondo para sa mga kampanya sa halalan maliban sa mga charter na lungsod at county.
- Pinapawalang-bisa ng panukalang ito ang pagbabawal at pinapayagan nito ang mga pang-estado at lokal na pamahalaan na magtaguyod ng mga pampublikong programa sa pagpopondo ng kampanya para sa mga kandidatong sumasang-ayon sa mga partikular na limitasyon sa paggastos at nakakatugon sa pamantayan sa pagiging karapat-dapat.
- Pinagbabawalan ang mga pampublikong programa sa pagpopondo na gamitin ang mga pondong nakalaan para sa edukasyon, transportasyon, o pampublikong kaligtasan.
- Pinagbabawalan ang mga kandidato na gamitin ang mga pampublikong pondo para sa mga gastos sa legal na depensa, multa, o muling pagbabayad ng mga personal na mga utang sa mga kampanya.
- Ginagawang triple ang maximum na multa para sa mga kontribusyon sa kampanya ng mga banyagang entidad.

Buod ng Tantiya ng Lehislatibong Manunuri sa Netong Epekto sa Pananalapi ng Estado at Lokal na Pamahalaan:

- Mga patuloy na gastos sa estado na ilang daang libong dolyar bawat taon upang sagutin ng Komisyon sa mga Patas na Kasanayan sa Pulitika ang mga tanong mula sa mga pang-estado at lokal na pamahalaan tungkol sa mga pampublikong programa sa pagpopondo ng kampanya.

LABEL NG BALOTA

BINABAGO ANG PROSESO NG HALALAN NA PAGPAPAALIS PARA SA MGA OPISYAL SA BUONG ESTADO. KONSTITUSYONAL NA AMYENDA NG LEHISLATURA. Sa ilalim ng kasalukuyang batas, inihahalal ng mga botante ang mga pamalit na kandidato kasabay ng halalan na pagpapaalis. Sa panukalang ito, pinupunan ang mga bakanteng puwesto mula sa pagpapaalis sa pamamagitan ng kasunod na espesyal na halalan o pagtatalaga. **Epekto sa Pananalapi:** Hindi alam ang netong epekto sa pananalapi. Kung may pagpapaalis, mga matitipid o gastos na milyon-milyong dolyar para isagawa ang halalan depende sa puwestong may pagpapaalis. **Mga Tagasuporta:** Walang naisumite **Mga Katunggali:** Walang naisumite

PAMAGAT AT BUOD NG BALOTA

BINABAGO ANG PROSESO NG HALALAN NA PAGPAPAALIS PARA SA MGA OPISYAL SA BUONG ESTADO. KONSTITUSYONAL NA AMYENDA NG LEHISLATURA.

- Sa ilalim ng kasalukuyang batas, nagpapasya ang mga botante sa parehong halalan kung (1) paaalisin ang isang opisyal ng estado, at (2) sino ang papalit sa opisyal kung pinaalis siya.
- Sa ilalim ng panukalang ito:
 - kung pinaalis ang Gobernador, ang Tenyente Gobernador ay magiging Gobernador para sa natitirang panahon ng termino o hanggang sa may mapiling kapalit;
 - para sa lahat ng iba pang pinaalis na opisyal, mananatiling bakante ang katungkulan hanggang sa mapunan sa pamamagitan ng kasunod na espesyal na halalan o pagtatalaga ayon sa tinukoy ng umiiral na batas; at
 - ang isang pinaalis na opisyal ay maaaring maging kandidato sa isang espesyal na halalan para punan ang katungkulan.

Buod ng Tantiya ng Lehislatibong Manunuri sa Netong Epekto sa Pananalapi ng Estado at Lokal na Pamahalaan:

- Hindi alam na netong epekto sa pananalapi. Mga posibleng matitipid o gastos na milyon-milyong dolyar ang pang-estado at lokal na pamahalaan para isagawa ang mga halalan na pagpapaalis. Magiging bihira ang mga gastos o matitipid na ito, at depende ito sa katungkulan na may pinaalis at kung gaano kadalas mangyayari ang pagpapaalis.

LABEL NG BALOTA

GUMAGAWA NG PROGRAMA NG PAUTANG PARA SA MGA MAY KATAMTAMANG KITA NA BUMIBILI NG MGA KWALIPIKADONG BAGONG BAHAY. BATAS SA INISYATIBA. Pinapahintulutan ang \$25 bilyon sa mga bono para mag-alok sa mga karapat-dapat na bumibili ng mga pautang sa pabahay na may nakapirming interes na rate para sa hanggang 17% ng presyo ng pagbili para sa bagong tayong bahay na may presyong mas mababa sa humigit-kumulang \$1.5 milyon. Ang mga nanghihiram ay dapat na residente ng California, tumira sa bahay, makatugon sa mga limitasyon sa kita, at magbayad ng hindi bababa sa 3% paunang bayad. Ang mga bono ay muling binabayaran ng mga pagbabayad sa sangla sa pabahay, hindi ng Estado. **Epekto sa Pananalapi:** Walang direktang pang-estado o lokal na gastos. **Mga Tagasuporta:** United Nurses Associations of California; California Conference of Carpenters; California State Treasurer Fiona Ma **Mga Katunggali:** Walang naisumite

PAMAGAT AT BUOD NG BALOTA

**GUMAGAWA NG PROGRAMA NG PAUTANG PARA SA MGA MAY
KATAMTAMANG KITA NA BUMIBILI NG MGA KWALIPIKADONG BAGONG
BAHAY. BATAS SA INISYATIBA.**

- Pinapahintulutan ang hanggang \$25 bilyon sa mga bono para mag-alok sa mga karapat-dapat na bumibili ng mga pautang sa pabahay na may nakapirming interes na rate para sa hanggang 17% ng presyo ng pagbili ng "kwalipikadong bagong bahay" (bagong konstruksyon o unang pagbebenta ng na-convert na hindi residensyal na ari-arian, na may presyong mas mababa sa humigit-kumulang \$1 milyon–\$1.5 milyon, depende sa county, na inaayos taon-taon).
- Ang mga nanghihiram ay dapat na mga residente ng California sa loob ng isang taon, tumira sa bahay, kumita nang mas mababa sa doble ng panggitnang kita ng lugar, at magbayad ng hindi bababa sa 3% paunang bayad.
- Hinihingi na mabayaran muli ang mga bono sa pamamagitan ng mga pagbabayad sa sangla sa pabahay ng mga may-ari ng bahay, hindi ng Estado.

Buod ng Tantiya ng Lehislatibong Manunuri sa Netong Epekto sa Pananalapi ng Estado at Lokal na Pamahalaan:

- Walang direktang pang-estado o lokal na gastos.

LABEL NG BALOTA

PINAHIHINTULUTAN ANG MGA BONO PARA SA MEDIKAL NA PANANALIKSIK SA IMMUNOLOGY. BATAS SA INISYATIBA. Pinahihintulutan ang \$8.4 na bilyon sa mga bono sa pangkalahatang obligasyon para sa pananaliksik sa immunology at immunotherapy, kalahati sa iisang hindi nagtutubo na institusyon sa medikal na pananaliksik na kaanib ng Unibersidad ng California, kalahati sa mga pondo sa pananaliksik. **Epekto sa Pananalapi:** Mas mataas na gastos ng estado na \$500 milyon hanggang \$600 milyon taon-taon para sa humigit-kumulang 20 taon para bayaran ang bono sa pananaliksik, kung saan mababawi ang ilan o lahat ng gastos kung magkakaroon ng kita ang pinondohang pananaliksik. **Mga Tagasuporta:** Michael J. Fox Foundation; Alzheimer's Los Angeles; Kidney Cancer Assoc; American Nurses Assoc\CA **Mga Katunggali:** Robert M Kaplan Ph.D.

PAMAGAT AT BUOD NG BALOTA

PINAHIHINTULUTAN ANG MGA BONO PARA SA MEDIKAL NA PANANALIKSIK SA IMMUNOLOGY. BATAS SA INISYATIBA.

- Pinahihintulutan ang \$8.4 na bilyon sa mga bono sa pangkalahatang obligasyon ng estado para sa pananaliksik sa immunology at immunotherapy (mga teknolohiyang gumagamit ng immune system ng katawan para gamutin ang sakit), kung saan nakalaan ang kalahati sa kanser, sakit sa puso, at sakit na Alzheimer
- Naglalaan ng mga pondo nang pantay sa pagitan ng (1) iisang hindi nagtutubo na institusyon sa medikal na pananaliksik na kaanib ng Unibersidad ng California, at (2) mga grant sa pananaliksik para sa mga pampubliko o hindi nagtutubo na unibersidad at institusyon.
- Nangangailangan ng mga tagatanggap ng pondo na magbenta ng teknolohiya at mga gamot na mula sa pananaliksik sa California sa halagang 20% na mas mababa sa pambansang karaniwan na presyo.
- Inilalaan ang pera mula sa Pangkalahatang Pondo para bayaran ang mga bono; nakakatanggap ang Pangkalahatang Pondo ng 10% ng mga royalty sa paglilisensya hanggang sa mabayaran muli ang mga bono.

Buod ng Tantiya ng Lehislatibong Manunuri sa Netong Epekto sa Pananalapi ng Estado at Lokal na Pamahalaan:

- Mas mataas na gastos ng estado na \$500 milyon hanggang \$600 milyon taon-taon sa loob ng humigit-kumulang 20 taon upang mabayaran ang bono sa medikal na pananaliksik. Maaaring mabawi ng estado ang bahagi o ang lahat ng gastos na ito sa mga susunod na dekada kung hahantong ang pinondohang pananaliksik sa mga pagtuklas na bubuo ng kita.

Tantiya ng Gastos sa Bono ng Estado

Halagang hiniram	\$8.4 na bilyon
karaniwan na taunang halaga ng pagbabayad	\$500 milyon hanggang \$600 milyon taon-taon para sa humigit-kumulang 20 taon
Pinagmulan ng pagbabayad	Pangkalahatang kita sa buwis at posibleng kita mula sa mga natuklasan na pinondohan ng bono

LABEL NG BALOTA

PINAGBABAWALAN ANG MGA MAMAMAYAN NA BUMOTO MALIBAN KUNG MAGPAPAKITA SILA NG ID NA INISYU NG PAMAHALAAN. KONSTITUSYONAL NA AMYENDA SA INISYATIBA. Pinapawalang-bisa ang mga balota sa koreo na walang huling apat na digit ng itinalagang numero ng ID na inisyu ng pamahalaan na nakasulat sa sobre. Ipinagbabawal ang pagboto sa personal nang hindi nagpapakita ng ID na inisyu ng pamahalaan. **Epekto sa Pananalapi:** Mga gastos na nasa pagitan ng sampu-sampung milyong dolyar at nasa mababang bilang ng daan-daang milyong dolyar bawat taon para ipatupad ang mga bagong kinakailangan sa pagboto. **Mga Tagasuporta:** The Transparency Foundation; Latino American Political Assn; Howard Jarvis Taxpayers Assn; CA Women's Leadership Assn **Mga Katunggali:** ACLU California Action; Common Cause; League of Women Voters of California

PAMAGAT AT BUOD NG BALOTA

PINAGBABAWALAN ANG MGA MAMAMAYAN NA BUMOTO MALIBAN KUNG MAGPAPAKITA SILA NG ID NA INISYU NG PAMAHALAAN. KONSTITUSYONAL NA AMYENDA SA INISYATIBA.

- Ipinagbabawal ang pagboto sa pamamagitan ng koreo maliban kung magtatalaga ang botante ng numero ng ID na inisyu ng pamahalaan para sa kanyang pagpaparehistro bilang botante.
- Pinapawalang-bisa ang mga balota sa koreo kung ang sobre ay walang huling apat na digit ng numero ng ID na inisyu ng pamahalaan na tumutugma sa numerong nakatalaga sa pagpaparehistro ng botante (hal., kung magtatalaga ang botante ng numero ng Social Security para sa pagpaparehistro, pero nagbigay ng numero ng lisensya sa pagmamaneho sa sobre, hindi mabibilang ang kanyang balota).
- Ipinagbabawal ang pagboto sa personal nang hindi nagpapakita ng ID na inisyu ng pamahalaan.
- Hinihingi sa mga opisyal ng halalan na taunang iulat ang porsyento ng mga botante ng bawat county na naberipika nila ang katayuan ng pagkamamamayan.

Buod ng Tantiya ng Lehislatibong Manunuri sa Netong Epekto sa Pananalapi ng Estado at Lokal na Pamahalaan:

- Mga gastos ng pang-estado at lokal na pamahalaan na nasa pagitan ng sampu-sampung milyong dolyar at nasa mababang bilang ng daan-daang milyong dolyar bawat taon para ipatupad ang mga bagong kinakailangan sa pagboto. Nakadepende ang mga halaga sa mga desisyon sa hinaharap ng Lehislatura, mga departamento ng estado, mga lokal na pamahalaan, at mga botante.

LABEL NG BALOTA

NAGPAPATAW NG ISANG BESES NA BUWIS SA ILANG PARTIKULAR NA NAGBABAYAD NG BUWIS. KONSTITUSYONAL NA AMYENDA AT BATAS SA INISYATIBA. Nagpapataw ng 5% buwis sa ilang partikular na nagbabayad ng buwis na may mga ari-arian na higit sa \$1 bilyon; kita na pangunahing para sa pangangalagang pangkalusugan. Pinapatawan ng eksempsyon ang mga kita mula sa mga konstitusyonal na kinakailangan para sa pagpopondo ng paaralan at limitasyon sa paggastos. **Epekto sa Pananalapi:** Pansamantalang pagtaas ng kita na bilyon-bilyong dolyar na nakapamahagi sa ilang taon mula sa buwis sa kayamanan sa mga bilyonaryo. Posibleng patuloy na pagbaba na mas bababa sa \$1 bilyon bawat taon sa kita mula sa buwis sa kita mula sa mga bilyonaryo. **Mga Tagasuporta:** US Senator Bernie Sanders; SEIU United Healthcare Workers West **Mga Katunggali:** California Primary Care Association; California School Boards Association; California Taxpayers Association

PAMAGAT AT BUOD NG BALOTA

NAGPAPATAW NG ISANG BESES NA BUWIS SA ILANG PARTIKULAR NA NAGBABAYAD NG BUWIS. KONSTITUSYONAL NA AMYENDA AT BATAS SA INISYATIBA.

- Nagpapataw ng isang beses na buwis na hanggang 5% sa ilang partikular na nagbabayad ng buwis na may mga saklaw na asset na higit sa \$1 bilyon; kasama sa mga saklaw na asset ang mga negosyo, security, sining, kinokolekta, at intelektuwal na ari-arian, pero hindi kasama ang tunay na ari-arian at ilang pensyon at account sa pagreretiro.
- Inilalaan ang 90% ng mga kita sa buwis na ito para sa pangangalagang pangkalusugan, 10% para sa mga programa ng tulong sa pagkain o programang may kaugnayan sa edukasyon; ipinagbabawal ang paggamit ng mga kita para palitan ang kasalukuyang pagpopondo para sa mga layuning ito.
- Pinapatawan ng eksempsyon ang mga nasabing kita sa buwis mula sa mga konstitusyonal na kinakailangan para sa pagpopondo ng paaralan, mga reserba sa badyet, at limitasyon sa paggastos ng estado.

Buod ng Tantiya ng Lehislatibong Manunuri sa Netong Epekto sa Pananalapi ng Estado at Lokal na Pamahalaan:

- Pansamantalang pagtaas ng kita ng estado mula sa bagong buwis sa kayamanan sa mga bilyonaryo. Ang mga kita sa buwis sa kayamanan na ito marahil ay magdaragdag ng bilyon-bilyong dolyar nakapamahagi sa ilang taon.
- Posibleng patuloy na pagbaba na mas mababa sa \$1 bilyon bawat taon sa kita mula sa buwis sa kita ng estado mula sa mga bilyonaryo.

LABEL NG BALOTA

IPINAGBABAWAL ANG MGA BAGONG BUWIS NG ESTADO NA HINDI ISINASAMA ANG MGA KITA MULA SA LIMITASYON SA PAGGASTOS NG ESTADO. NANGANGAILANGAN NG MGA PAGSUSURI PARA SA MGA BAGONG ESPESYAL NA BUWIS NG ESTADO. KONSTITUSYONAL NA AMYENDA SA INISYATIBA. Pinapawalang-bisa ang mga buwis ng estado na ipinatupad pagkatapos ng Enero 1, 2026 na nagpapataw ng eksempsyon sa kanilang mga kita mula sa limitasyon sa paggastos ng estado na inaprubahan ng botante. Nangangailangan ng mga audit bago ang halalan at umuulit na mga pagsusuri sa mga programang pinopondohan ng mga bagong espesyal na buwis. **Epekto sa Pananalapi:** Hindi alam ang netong epekto sa pananalapi dahil nakadepende ito sa mga desisyon sa hinaharap ng mga botante, Lehislatura, at iba pang tagagawa ng polisiya. **Mga Tagasuporta:** CA Society of Certified Public Accountants (CalCPAs); CalAsian Chamber of Commerce; California Taxpayers Association (CalTax) **Mg Katunggali:** US Senator Bernie Sanders; SEIU United Healthcare Workers West

PAMAGAT AT BUOD NG BALOTA

IPINAGBABAWAL ANG MGA BAGONG BUWIS NG ESTADO NA HINDI ISINASAMA ANG MGA KITA MULA SA LIMITASYON SA PAGGASTOS NG ESTADO. NANGANGAILANGAN NG MGA PAGSUSURI PARA SA MGA BAGONG ESPESYAL NA BUWIS NG ESTADO. KONSTITUSYONAL NA AMYENDA SA INISYATIBA.

- Ipinagbabawal ang anumang bagong buwis ng estado na nagpapataw ng eksempsyon sa kanilang mga kita mula sa limitasyon sa paggastos ng estado na inaprubahan ng mga botante noong 1979.
- Para sa mga espesyal na buwis sa buong estado, nangangailangan ng (1) mga pagsusuri bago ang halalan ng mga programang makakatanggap ng pagpopondo mula sa espesyal na buwis na ipinanukala ng botante, at (2) mga umuulit na mga pagsusuri ng mga programang pinondohan ng mga espesyal na buwis na pinatupad pagkatapos ng Enero 1, 2026.
- Isinasaad na ang iba pang panukalang inaprubahan ng botante na makikita sa parehong balota ay walang bisa kung sumasalungat iyon sa panukalang ito at makakatanggap ang panukalang ito ng mas maraming sang-ayon na boto.

Buod ng Tantiya ng Lehislatibong Manunuri sa Netong Epekto sa Pananalapi ng Estado at Lokal na Pamahalaan

- Hindi alam na netong epekto sa pananalapi. Mas mataas na gastos para sa Tagasuri ng Estado ng California para magpatupad ng bagong isang beses at patuloy na mga kinakailangan sa mga pagsusuri ng mga programang pinopondohan ng mga espesyal na buwis. Ang mga gastos na ito ay pangunahing babayaran mula sa mga bagong kitang nakolekta mula sa mga espesyal na buwis. Mga posibleng matitipid na nauugnay sa pagpapatupad ng mga rekomendasyon mula sa mga pagsusuri.

LABEL NG BALOTA

IPINAGBABAWAL ANG MGA BAGONG BUWIS NG ESTADO SA PERSONAL NA ARI-ARIAN AT ILANG PARTIKULAR NA RETROAKTIBONG BUWIS NG ESTADO. KONSTITUSYONAL NA AMYENDA SA INISYATIBA.

Ipinagbabawal ang anumang bagong buwis ng estado na (1) ipinataw sa pagmamay-ari ng personal na ari-arian (lahat ng bagay na pagmamay-ari ng mga tao na maliban sa ari-arian), o (2) na retroaktibong nalalapat batay sa mga nakaraang aktibidad ng nagbabayad ng buwis. Ipinapawalang-bisa ang mga buwis na ipinatupad pagkatapos ng Enero 1, 2026 na sumasalungat sa panukalang ito. **Epekto sa Pananalapi:** Posibilidad na hindi masyadong tataas ang mga kita sa buwis sa hinaharap.

Mga Tagasuporta: CA Professional Firefighters; State Building & Construction Trades Council of CA; AMVETS Department of CA **Mga Katunggali:** US Senator Bernie Sanders; SEIU United Healthcare Workers West

PAMAGAT AT BUOD NG BALOTA

IPINAGBABAWAL ANG MGA BAGONG BUWIS NG ESTADO SA PERSONAL NA ARI-ARIAN AT ILANG PARTIKULAR NA RETROAKTIBONG BUWIS NG ESTADO. KONSTITUSYONAL NA AMYENDA SA INISYATIBA.

- Ipinagbabawal ang mga bagong buwis ng estado sa personal na ari-arian, kasama ang mga interes ng negosyo, intelektuwal na ari-arian, at mga pinansyal na asset (kasama ang mga ari-arian sa mga account sa pagreretiro at pamumuhunan).
- Ipinagbabawal ang mga bagong buwis ng estado na retroaktibong nalalapat batay sa gawi, mga aktibidad, o katayuan ng nagbabayad ng buwis na nangyari bago ang petsa ng pagkakaroon ng bisa ng bagong buwis.
- Nalalapat sa mga bagong buwis na pinatupad o nagkaroon ng bisa sa o pagkatapos ng Enero 1, 2026.
- Isinasaad na ang iba pang panukalang inaprubahan ng botante na makikita sa parehong balota ay walang bisa kung sumasalungat iyon sa panukalang ito at makakatanggap ang panukalang ito ng mas maraming sang-ayon na boto.

Buod ng Tantiya ng Lehislatibong Manunuri sa Netong Epekto sa Pananalapi ng Estado at Lokal na Pamahalaan:

- Posibilidad na hindi masyadong tataas ang mga kita sa buwis sa hinaharap.

LABEL NG BALOTA

NILILIMITAHAN ANG KAKAYAHAN NG MGA BOTANTE NA TAASAN ANG MGA KITA PARA SA MGA SERBISYO NG LOKAL NA PAMAHALAAN.

KONSTITUSYONAL NA AMYENDA NG LEHISLATURA. Nililimitahan ang kakayahan ng mga botante na magpasa ng mga lokal na espesyal na buwis na ipinanukala ng botante sa pamamagitan ng pagtataas ng porsyento ng mga botong kailangan para aprubahan ang mga nasabing panukalang balota mula sa mayorya (higit sa 50%) hanggang sa dalawang-katlo, simula sa Enero 1, 2027. **Epekto sa Pananalapi:** Posibilidad na hindi masyadong tataas ang mga kita sa buwis ng lokal na pamahalaan sa hinaharap dahil sa mas mataas na hangganan sa boto para sa ilang partikular na buwis. **Mga Tagasuporta:** California Taxpayers Association; Family Business Association of California; California Hispanic Chambers of Commerce **Mga Katunggali:** California Professional Firefighters; California Federation of Teachers; Nurse Alliance of SEIU CA.

PAMAGAT AT BUOD NG BALOTA

**NILILIMITAHAN ANG KAKAYAHAN NG MGA BOTANTE NA TAASAN ANG MGA KITA PARA SA MGA SERBISYO NG LOKAL NA PAMAHALAAN.
KONSTITUSYONAL NA AMYENDA NG LEHISLATURA.**

- Sa kasalukuyan, dapat makakuha ang mga lokal na pamahalaan ng pag-apruba ng dalawang-katlo ng mga botante para magpatupad, magpalawig, o magpataas ng mga espesyal na buwis (mga buwis na nakalaan sa partikular na layunin) na inilalagay nila sa balota. Gayunpaman, ang kinakailangan na ito na dalawang-katlong boto ay kasalukuyang hindi nalalapat sa mga espesyal na buwis na inilalagay nila sa mga balota sa pamamagitan ng pagtitipon ng lagda ng botante.
- Lilimitahan ng panukalang ito ang kakayahan ng mga botante na magpasa ng mga lokal na espesyal na buwis na ipinanukala ng botante sa pamamagitan ng pagtataas ng porsyento ng mga botong kailangan para aprubahan ang mga nasabing panukalang balota mula sa mayorya (higit sa 50%) hanggang sa dalawang-katlo.
- Nalalapat sa mga panukalang balota na ipinanukala ng botante na naaprubahan pagkatapos ng Enero 1, 2027.

Buod ng Tantiya ng Lehislatibong Manunuri sa Netong Epekto sa Pananalapi ng Estado at Lokal na Pamahalaan:

- Posibilidad na hindi masyadong tataas ang mga kita sa buwis ng lokal na pamahalaan sa hinaharap dahil sa mas mataas na hangganan sa boto para sa ilang partikular na buwis.

LABEL NG BALOTA

**HINIHINGI NA GASTUSIN NG MGA KLINIKA SA KALUSUGAN NG KOMUNIDAD
ANG 90% NG KITA SA MGA SERBISYO SA PROGRAMA. BATAS SA INISYATIBA.**

Nagpapataw ng mga multa sa mga hindi nagtutubo na Pederal na Kwalipikadong Sentrong Pangkalusugan (mga klinika sa komunidad na nagbibigay ng pangunahing pangangalaga sa mga lugar at populasyong hindi sapat na nabibigyan ng medikal na serbisyo) na gumagastos nang mas mababa sa 90% ng kita sa mga “serbisyo sa programa” na isinusulong ang kanilang layunin sa pagkawanggawa, kasama pero hindi limitado rito ang mga serbisyo sa pasyente. **Epekto sa Pananalapi:** Mas mataas na mga gastos ng estado na nasa mababang bilang ng sampu-sampung milyong dolyar kada taon, na sinasaklaw ng mga singilin. **Mga Tagasuporta:** Walang naisumite **Mga Katunggali:** American Academy of Pediatrics CA; CA School Nurses Org; CA Academy of Family Physicians; CA Medical Assoc.

PAMAGAT AT BUOD NG BALOTA

**INAATASAN NA GASTUSIN NG MGA KLINIKA SA KALUSUGAN NG KOMUNIDAD
ANG 90% NG KITA SA MGA SERBISYO SA PROGRAMA. BATAS SA INISYATIBA.**

- Nagpapataw ng mga multa sa mga hindi nagtutubo na Pederal na Kwalipikadong Sentrong Pangkalusugan (mga klinika sa komunidad na nagbibigay ng pangunahing pangangalaga sa mga lugar at populasyong hindi sapat na nabibigyan ng medikal na serbisyo) na gumagastos nang mas mababa sa 90% ng kita sa mga “serbisyo sa programa” na isinusulong ang kanilang layunin sa pagkawanggawa, kasama pero hindi limitado rito ang mga serbisyo sa pasyente. Maaaring bigyan ng eksepsyon ng Kagawaran ng Pamublikong Kalusugan ang mga kinakailangan sa paggastos sa ilang espesyal na sitwasyon.
- Pinahihintulutan ang Pangkalahatang Abugado na maglathala ng gabay na tinutukoy ang mga kwalipikadong gastos.
- Maaaring isauli ang bayad ng mga multang pera kung magiging nakasunod ang mga sentro sa loob ng limang taon.
- Pinahihintulutan ang mga kriminal na demanda para sa mga maling ulat o artipisyal na pagpapataas ng proporsyon ng paggastos.

Buod ng Tantiya ng Lehislatibong Manunuri sa Netong Epekto sa Pananalapi ng Estado at Lokal na Pamahalaan:

- Mga pinataas na gastos ng estado sa mga mababang bilang ng sampu-sampung milyong dolyar kada taon para ipatupad ang mga bagong kinakailangan sa ilang partikular na pribadong hindi nagtutubo na klinika sa pangangalagang pangkalusugan, na sinasaklaw ng mga bayaring sinisingil sa mga apektadong klinika.

LABEL NG BALOTA

BINABAGO ANG PAGSUSURI SA KAPALIGIRAN PARA SA ILANG PARTIKULAR NA PROYEKTO. BATAS SA INISYATIBA.

Inaamyendahan ang Batas sa Kalidad ng Kapaligiran ng California (California Environmental Quality Act, CEQA) para pabilisin ang pagsusuri sa kapaligiran para sa ilang partikular na proyekto (kasama ang karamihan sa mga proyekto sa pabahay, transportasyon, tubig, at kalusugan) sa pamamagitan ng pagtatakda ng mga takdang petsa para kumpletuhin ang pagsusuri sa kapaligiran at lutasin ang mga demandang hinahamon ang mga pag-apruba sa proyekto. **Epekto sa Pananalapi:** Mga inisyal na gastos para sa mga pang-estado at lokal na pamahalaan, na malamang na nasa mataas na bilang ng sampung sampung milyong dolyar—na posibleng lumampas sa \$100 milyon—taon-taon, na bahagyang saklaw ng mga singilin. Hindi tiyak, posibleng higit na makabuluhang positibo o negatibong pangmatagalang epekto sa pananalapi. **Mga Tagasuporta:** California Children’s Hospital Association; California Water Association; California Council for Affordable Housing **Mga Katunggali:** Coalition for Clean Air; CA Environmental Voters; Physicians for Social Responsibility, LA; National Wildlife Federation

PAMAGAT AT BUOD NG BALOTA

BINABAGO ANG PAGSUSURI SA KAPALIGIRAN PARA SA ILANG PARTIKULAR NA PROYEKTO. BATAS SA INISYATIBA.

- Inaamyendahan ang Batas sa Kalidad ng Kapaligiran ng California (California Environmental Quality Act, CEQA) para pabilisin ang pagsusuri sa kapaligiran para sa mga tinukoy na kategorya ng proyekto (kasama ang karamihan sa mga proyekto sa pabahay, transportasyon, tubig, kalusugan, pagpigil sa Malawakang sunog sa kagubatan, pasilidad ng edukasyon, access sa internet, at malinis na enerhiya). Para sa mga ganitong uri ng mga proyekto, ang panukalang ito ay:
 - Nagtatakda ng mga takdang petsa para kumpletuhin ng mga pampublikong ahensya ang pagsusuri sa kapaligiran at gumawa ng mga kinakailangang aksyon.
 - Pinapayagan ang pinabilis na pagsusuri ng mga epekto sa kapaligiran, na nililimitahan ang kasalukuyang obligasyon ng mga pampublikong ahensya para isaalang-alang ang hanay ng mga posibleng alternatibo sa proyekto para bawasan ang mga epekto sa kapaligiran.
 - Nagtataguyod ng mga takdang petsa para sa paghahain at paglulutas ng mga demanda na hinahamon ang mga pag-apruba ng proyekto; nililimitahan ang ebidensya na maaaring isaalang-alang ng mga hukuman at tulong na maaaring iutos ng mga hukuman.

Buod ng Tantiya ng Lehislatibong Manunuri sa Netong Epekto sa Pananalapi ng Estado at Lokal na Pamahalaan:

- Mga paunang gastos para sa mga pang-estado at lokal na pamahalaan, na malamang na nasa mataas na bilang ng sampu-sampung milyong dolyar bawat taon—na potensyal na lampas sa \$100 milyon bawat taon—para ipatupad ang pagsusuri ng bagong proyekto at mga pamamaraan sa paghamon ng hukuman para sa mga kwalipikadong proyekto. Ang mga singiling binayaran ng mga aplikante ng proyekto at mga taong naghahain ng mga demanda ay bahagyang sasaklaw sa mga gastos na ito.
- Sa pangmatagalan, hindi tiyak, pero potensyal na higit na makabuluhang positibo o negatibong epekto sa pananalapi para sa mga pang-estado at lokal na pamahalaan. Ang pangkalahatang epekto ay nakadepende, sa ilang bahagi, sa kung paano babaguhin ng mga bagong pamamaraan ang bilang ng mga kwalipikadong proyekto na mabubuo at kung may iba't ibang epekto sa kapaligiran ang mga proyektong iyon.